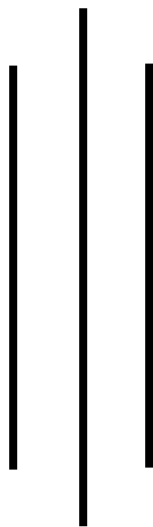

बाह्रदशी गाउँपालिकाको
आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ नीति तथा कार्यक्रम

बाह्रदशी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चकचकी, भापा
कोशी प्रदेश नेपाल

“ समृद्ध बाह्रदशीको आधार,
कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य र पूर्वाधार”
बाह्रदशी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
चकचकी, भापा

नीति तथा कार्यक्रम

बाह्रदशी गाउँपालिकाको गाउँसभाको १५ औं अधिवेशनका सभा अध्यक्षज्यू, सभाका सदस्यज्यूहरु, सचिवज्यू, कर्मचारी तथा पत्रकार मित्रहरु । बाह्रदशी गाउँपालिकाको १५ औं अधिवेशनमा यहाँहरु सबैलाई हार्दिक स्वागत तथा अभिवादन गर्दछु ।

संविधान सभा द्वारा निर्माण भएको संविधान कार्यान्वयनको नवौं वर्ष गुज्रिरहेको समयमा बाह्रदशी गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७१ को उपदफा - १) बमोजिम यस गाउँपालिकाको प्रन्धौं गाउँ सभामा आ.व.२०८१/०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गर्न पाउदा गौरवको अनुभूती गरीहेको छु। यस अवसरमा सर्वप्रथम म लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, संघीयता, धर्मनिरपेक्षता, समावेशिता र सामाजिक न्याय प्राप्तिका लागि जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण सहीदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

स्थानीय तहको पुनःसंरचना पश्चात हामी नयाँ संरचनामा नयाँ ढंगको अभ्यास गर्ने क्रममा गराई, भोगाई र सिकाईका चरणहरु क्रमशःपार गर्दै गईरहेका छौं। यसमा हाम्रो अनुभवहरु केही हद सम्म परिष्कृत पनि भईरहेको अनुभूत निरन्तर भई रहेको छ र यस बेलामा समुन्नत र समृद्ध बाह्रदशी गाउँपालिकाको परिकल्पना गरिरहेको छु। आगामी आ.व.२०८१/०८२ को नीति, कार्यक्रम तथा बजेट प्रस्तुत गरिरहदा यस गाउँपालिकाको यथार्थ तस्वीर सामुन्नेमा राख्दै नेपालको संविधानमा स्थानीय तह सम्बन्धी भएका व्यवस्थाहरु, राज्यका निर्देशक सिद्धान्तहरु, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा भएका व्यवस्थाहरु, स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिर्गदर्शन २०७४-परिमार्जित), नेपाल सरकार अर्थ मन्त्रालय अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन महाशाखा बाट प्राप्त निर्देशनहरु, संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका प्राथमिकताहरु, संघ तथा प्रदेश सरकारको आवधिक योजना, गाउँपालिकाको आवधिक योजना, राजश्व परामर्श समितिको प्रतिवेदन, स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिको प्रतिवेदन, दिगो विकास लक्ष्य अन्तर्गतका कार्यक्रमहरु तथा वडा अध्यक्ष र वडा सदस्यहरु बाट प्राप्त राय सुझाव साथै वडासमिति र विषयगत समितिहरु बाट माँग भई आएका आयोजनाहरुलाई आधार मानेर नीति, कार्यक्रम तथा बजेट तय गरिएको छ ।

गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरु,

अब म आर्थिक वर्ष ०८१/०८२ को क्षेत्रगत एवम् प्राथमिकताका आधारमा नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्दछु ।

१) सामाजिक विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम**क) शिक्षा**

- १) सामुदायिक विद्यालयको कक्षा १२ सम्म को मासिक शुल्क निःशुल्क गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ साथै एकै समयमा कक्षा सञ्चालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार तयार गरि सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- २) सामुदायिक विद्यालयहरुलाई समय सापेक्ष सुचना प्रविधि मैत्री बनाउदै शिक्षण सिकाईमा आवद्ध गरिने छ । साथै सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुलाई कम्प्यूटर तथा क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३) विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकासलाई निरन्तरता दिइने छ । सबै विद्यालयहरुमा शुद्ध पिउने पानी, शौचालय, खेल मैदान तथा खेल सामग्री, घेरावारा, फुलवारीको व्यवस्था सहित माध्यमिक तहमा विद्युतीय पुस्तकालय, कम्प्यूटर तथा विज्ञान प्रयोगशाला स्थापनामा प्राथमिकता दिइने छ । सो को लागि संघीय र प्रदेश सरकार समक्ष थप पहल गरिनेछ ।
- ४) उच्च शिक्षा अध्ययन अध्यापन गर्न बाह्रदशी सामुदायिक क्याम्पसको भवन निर्माण र भौतिक पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ साथै शिक्षाशास्त्र संकाय सञ्चालनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- ५) शैक्षिक संस्थाहरुको सम्पतिको संरक्षण तथा सम्बर्द्धन गर्न आवश्यक कानून निर्माण गरिनेछ ।
- ६) आधारभूत तह स्तरीय स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण भएकोले यसै आ व बाट पाठ्यपुस्तक निर्माण गरि अध्ययन अध्यापन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- ७) शिक्षकहरुको नियमित उपस्थितका लागि लगबुक प्रयोगमा ल्याई प्र.अ ले प्रमाणीकरण गर्नु पर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ । सिकाई विधिको गुणस्तरीयता, लगनशिलता र दक्षताको निरन्तर अनुगमन गरिनेछ सो कार्य समेतका लागि यसै विद्युतीय प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।
- ८) विद्यालयमा गुणस्तरीय दिवा खाजा वितरणका लागि आवश्यक व्यवस्था गरिनेछ ।
- ९) मदरसा तथा गुरुकुलहरुलाई आवश्यक न्यूनतम साधन र स्रोतले सम्पन्न बनाउँदै अध्ययन अध्यापनलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।

१०) शिक्षकको दरबन्दीलाई विद्यार्थी संख्याको आधारमा पुनरवितरण गरी गुणस्तरीय शिक्षा प्रवाहको लागि जोड दिईनेछ ।

११) शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिका लागि नियमित रुपमा अनुगमन तथा सुपरीवेक्षणको व्यवस्था मिलाईनेछ ।

ख) स्वास्थ्य

१) नेपाल सरकारबाट निःशुल्क वितरणका लागि तोकीएको औषधिहरुको सहज उपलब्धताको सुनिश्चिता गरिनेछ ।

२) नागरिकको पहुँच सुनिश्चित हुनेगरी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र एम.वि.वि.एस चिकित्सक र प्रयोगशाला सेवा, भिडियो एक्स-रे सेवा तथा इ.सि.जि सेवा सहितको आधारभूत अस्पताल संचालनको कामलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ साथै बाह्रदशी अस्पतालबाट स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम यसै आ.व बाट सञ्चालन गरिनेछ ।

३) गर्भवती महिलालाई निःशुल्क भिडियो एक्स-रे सेवा, प्रयोगशाला सेवा, नियमित स्वास्थ्य परीक्षण कार्यलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

४) वर्थिङ सेन्टरहरुलाई थप गुणस्तरीय र प्रभावकारी तथा सम्पूर्ण लक्षित वर्गको पहुँच हुनेगरी सेवालाई विस्तार गरिनेछ ।

५) महिलाहरुको स्तन क्यान्सर, पाठेघरको मुखको क्यान्सर, फिस्टुला बाँझोपन जस्ता रोगहरुको प्रारम्भिक Screening कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६) नेपाल रेडक्रस सोसाइटीसँग सहकार्य गरी रक्त संचार सेवालाई सहज तुल्याईनेछ ।

७) बालबालिकाहरुलाई विभिन्न संक्रामक रोगहरुबाट बचाउनका लागि पूर्णखोप दिलाई पूर्ण खोप सुनिश्चिता र सो को दिगोपना कायम गरिनेछ ।

८) सीमान्तकृत , दलित, मुस्लीम तथा पिछडा वर्गका जनसमुदायलाई निःशुल्क स्वास्थ्य बीमालाई निरन्तरता दिईनेछ ।

९) स्वास्थ्य कर्मचारीहरुको क्षमता विकासका लागि आवश्यक तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

आयुर्वेद तर्फ

- १) गाउँपालिका अध्यक्षसँग वडास्तरीय जेष्ठ नागरिक कार्यक्रम सबै वडामा सञ्चालन गरिनेछ ।
- २) आयुर्वेद शाखामा भएको प्रयोगशालालाई नियमित सञ्चालन गरिनेछ ।
- ३) योग, आयुर्वेद, स्वास्थ्य जीवनशैलीको माध्यम बाट प्रवर्धनात्मक चिकित्सा संचालन गरिनेछ ।
- ४) सामुदायिक विद्यालयहरुमा जडिबुट्टि वृक्षारोपण कार्यक्रम तथा हरित अभियान संचालन गरिनेछ ।
- ५) आयुर्वेद सेवा पहुँच नपुगेका नागरिक सम्म सेवा प्रभाव गरिनेछ । आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा नपुगेका नागरिकहरुलाई निशुल्क स्वास्थ्य परिक्षण तथा औषधि वितरण गरिनेछ ।
- ६) योग तथा मनोपारामर्शको माध्यमबाट शारीरिक तथा मानसिक स्वास्थ्य सुदृढ गर्न नियमित कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- ७) उच्चरक्त चाप, मधुमेह तथा अन्य रोगको प्राथमिक परिक्षण सचेतना वृद्धिको लागि घरदौलो आयुर्वेद स्वास्थ्य सेवा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- ८) वडा नं १ को भागडुब्बा र वडा नं ६ को वडा कार्यालय बाट गाउँघर स्वास्थ्य clinic संचालन गरिनेछ ।

ग) महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक अपाङ्ग तथा लक्षित वर्ग

सामाजिक समावेशीता अभिवृद्धि विशेष अभियान

१. लैङ्गिक हिंसा निवारण कोषको परिचालन गर्नको लागि कार्यविधिको व्यवस्थापन गरि सो कोष हिंसा पिडित तथा प्रभावितहरुको राहतको लागि परिचालन गरिनेछ ।
२. बालमैत्री स्थानीय शासन कार्यान्वयन गर्नका लागि प्रत्येक विद्यालयमा बाल क्लव गठन गरी पालिकास्तरमा गठन हुने बालसञ्जाललाई कृयाशील गराइनेछ ।
३. विपन्न वर्गका महिला, आदिवासी जनजाति, मुस्लीम, लोपन्मुख, दलित एवं पिछडा वर्गका महिलाहरुको उत्थानको लागि सम्बन्धित वर्ग वा पक्षबाट माग भई आएका एवं जीवनस्तर सुधार हुन सहयोग पुग्ने आयमूलक एवं सीपमूलक योजना तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन गर्न वजेटको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

४. पालिका भित्र रहेका अपांगता भएका व्यक्तिहरुको पहिचान, नेत्रत्व तथा क्षमता विकास , सीप तथा आय मूलक तालिम दिई व्यवसायीक बनाउन प्रदेश सरकार, स्थानीय तह साथै अन्य साभेदार निकायहरु सँग समन्वय गरि साभेदारीमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
५. पालिका क्षेत्रमा निर्माण हुने भौतिक संरचनाहरु अपाङ्गता मैत्री बनाईनेछ ।
६. किशोर किशोरीहरुका लागि लागु औषध दुर्व्यसन सम्बन्धी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
७. मानव बेचबिखन, लैङ्गिक हिंसा, कुरीति, कुसंस्कार, बालविवाह, बहुविवाह, रुढीवादी र सामाजिक विकृति विरुद्ध अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (GESI) परीक्षणको लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाईनेछ ।

घ) आदिवासी जनजाति, दलित, पिछडा वर्ग, मुस्लिम तथा अन्य समुदाय सम्बन्धि

१. आदिवासी, जनजाति समुदायको भाषा, संस्कृति, भेषभूषा संरक्षणको लागि सहयोग गरिने छ । साथै विभिन्न जातजातिका संस्कृति जोगाउने कार्यक्रमहरु सन्चालन गर्न बजेटको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२. विभिन्न जातजाती तथा समुदायले मनाउने संस्कृति, पर्व, उत्सव एवं नाचहरुलाई उत्थान गर्नका लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
३. आदिवासी, जनजाति, मुस्लिम, पिछडा वर्ग, मधेसी, लोपोन्मुख एवं दलित समुदायका युवा युवतीहरुलाई रोजगारी उन्मुख हुने किसिमका सीप मुलक तालिम सन्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

ड) युवा तथा खेलकुद सम्बन्धि

१. युवाहरुलाई आत्मनिर्भर बनाउन सिप तथा आयमुलक विभिन्न तालिमहरुको व्यवस्था मिलाईनेछ ।
२. फुलबारी कभडहललाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
३. ७ वटै वडामा विभिन्न खेलकुदका कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ । पालिका स्तरबाट विभिन्न खेलकुद प्रतियोगिता खेलकुद सामाग्री वितरण, प्रशिक्षण लगायतका कृयाकलापका माध्यम बाट बाह्रदशीका खेलाडीहरुको क्षमता विकास गरिनेछ ।

च) उद्यमशिलता सम्बन्धी कार्यक्रम

१. समृद्ध बाह्रदशीको नारा सफल पार्न को लागि स्वरोजगार र आत्मनिर्भरता नै उत्तम आधार भन्ने नाराका साथ उद्यमशिलता तालिम मार्फत व्यरोजगार व्यक्ति हरूलाई अन्तरमनबाट उद्यम गर्न प्रोत्साहित गर्ने प्रकृतिका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
२. बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तरगत सहूलियत ऋण उपलब्ध गराउदा पालिका क्षेत्रकै उद्यमीलाई प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउन पहल गरिनेछ ।

२) भौतिक पूर्वाधार विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

- १) पूर्वाधार निर्माणमा काम गर्दा वातावरणको संरक्षण र सन्तुलनलाई गम्भिर ध्यान दिइनेछ । प्राकृतिक स्रोतको संरक्षण, ऐतिहासिक, सांस्कृतिक र पुरातात्विक धरोहर, मौलिक कला, संस्कृति र असल परम्पराहरु एवम् जनताको सामूहिक सम्पदाका रुपमा रहेको क्षेत्रहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धनमा संवेदनशील रहदै पुस्तान्तरणको सिलसिलामा संवेदनशिल रहनेछ ।
२. वडास्तरीय योजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्नका लागि प्रत्येक वडालाई बजेट बाँडफाँड गरी बजेट विनियोजन कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३. “उपभोक्ता समितिबाट सन्चालन हुने योजनामा प्रत्येक घरधुरीको जनसहभागिता सुनिश्चित हुने व्यवस्था मिलाइने छ । उपभोक्ता समिति स्वयम्ले जनसहभागितामा काम गर्ने वातावरण मिलाई सहजतवरले योजान सञ्चालन गर्ने उपभोक्ता समितिका पदाधिकारीहरुलाई तालिमको प्रवन्ध गरिनेछ । उपभोक्ताले पाएको कामको जिम्मा ठेक्कामा दिने कार्यलाई पूर्णरुपमा निरुत्साहित गरिने छ ।
४. ठूला स्ट्रक्चरका आयोजना वा ठूला मेशिन प्रयोग हुने वा उपभोक्ताको जनश्रमदानबाट सञ्चालन हुन नसक्ने जटिल प्रकृतिका कार्यहरु विद्युतीय बोलपत्र e-bid मार्फत् सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
५. योजना सञ्चालन गर्दा आयोजनाको कार्य सुरु सँगै अनिवार्य रुपमा आयोजना सूचनापाटी टाँस गर्नुपर्ने नियमलाई कडाइका साथ कार्यान्वयन गरिनेछ । सूचनापाटी टाँस नगर्ने आयोजनाको प्राविधिक मूल्यांकन नगरिने व्यवस्था मिलाइने छ । पूर्वाधार निर्माणसँग सम्बन्धित कार्यको गुणस्तर कायम गर्न पालिकामै ल्यावको स्थापना गरि टेस्ट गर्नु पर्ने व्यवस्थालाई निरन्तर दिइनेछ । अनुगमन, सुपरिवेक्षण जस्ता कार्यलाई नियमित रुपमा सन्चालन गरिने छ ।

६. घर-नक्सा अभिलेखीकरणको कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ साथै चैत्र मसान्त भित्रमा अभिलेखीकरण गर्न आएमा जरिमाना छुट गर्ने व्यवस्था मिलाइने छ ।
७. विद्युतीकरण नभएका ठाउँहरूमा विद्युतीकरण गरिनेछ । सामुदायिक विद्युतीकरण कार्यक्रम संचालनमा विभिन्न कठिनाई आएको हुँदा नेपाल विद्युत प्राधिकरण लाई आ.व ०८१।०८२ भित्रमै हस्तान्तरण गर्न पहल गरिनेछ ।
८. राजगढ बजारको निमार्णाधिन व्यापारिक भवन लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
९. गाउँपालिका प्रशासकीय भवन निर्माण कार्य यसै आ.व मा सम्पन्न गरी पालिकाबाट एकिकृत रुपमा सम्पूर्ण सार्वजनिक सेवाहरु प्रवाह गरिनेछ ।
- १०) पालिका क्षेत्र भित्र रहेका मुख्य सडकहरु कालोपत्रे गर्न संघ प्रदेश र स्थानीय तह सँग साभेदारी गरी कालोपत्रे गर्ने कार्य लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ११) अनुगमन समितिलाई थप प्रभावकारी बनाई आयोजना छनौटकै चरण देखि आयोजनाबाट प्राप्त उपलब्धि को समीक्षा गर्ने परिपाटि को सुरुवात गरिनेछ ।
- १२) प्रत्येक वस्तीलाई सडक सँग जोडने पालिकाभित्रका कच्ची सडकहरुलाई स्तरोन्नति गरिनेछ ।
- १३) अधूरा आयोजनाहरुलाई प्राथमिकतामा राखी सम्पन्न गरिनेछ ।
- १४) गौरवको आयोजनाहरुलाई बहुवर्षीय आयोजनाको रुपमा छनौट गरी सम्पन्न गरिनेछ । उक्त आयोजनाहरु पालिकाको पहिचान भएको हुँदा प्रचारप्रसार प्रबन्ध गरिनेछ ।
- १५) विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन भैसकेका आयोजनाहरुको कार्यन्वयनको लागि नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार सँग उच्च प्राथमिकताका साथ पहल गरिनेछ ।
- १६) समयमा काम सम्पन्न नगर्ने,लापरवाही र ढिलासुस्ती गर्ने निर्माण व्यवसायीलाई कानून बमोजिम कारवाहीको प्रकृया अगाडि बढाइनेछ ।
- १७) श्रमदान गर्ने नेपाली संस्कृतिलाई जिवन्त राख्न बाह्रदशीका सबै जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीहरुले सामाजिक कार्यका लागि महिनामा न्यूनतम १ दिन अनिवार्य जनश्रमदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- १८) वडा स्तरबाट ठोस आयोजना छनौट गर्ने साथै न्यूनतम एक एक वटा गौरवको आयोजना संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

३) वन, वातावरण, विपद् व्यवस्थापन तथा पर्यटन सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम

क) वन

१. वृक्षारोपणका लागि वन कार्यालय तथा सामुदायिक वनहरूसँग समन्वय गरि विरुवाहरु सहज रुपमा प्राप्त गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
२. जङ्गली हात्तीको आतङ्क नियन्त्रणको लागि प्रदेश सरकार तथा संघिय सरकार सँग समन्वय गरिने छ, जङ्गली हात्तीको आतङ्क बाट पिडित नागरिकहरुलाई राहातको प्रबन्ध गरिनेछ ।

ख) वातावरण

१. गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका सार्वजनिक स्थानहरुको फोहोर व्यवस्थापनलाई सघाउ पुर्याउन फोहोर संकलन र विसर्जन गर्ने स्थलको खोजी गरि फोहोर व्यवस्थापन कार्यको थालनी गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । घरको फोहोरलाई सकेसम्म घरमा नै व्यवस्थापन गर्न आवश्यक तालिम र सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२. नदिजन्य पदार्थको उत्खनन गर्दा अनिवार्य रुपमा IEE को अवधारणा लाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ साथै नदिजन्य पदार्थको जथाभावी उत्खनन गर्ने कार्यलाई कडाई साथ नियन्त्रण गरिनेछ ।

ग) विपद् व्यवस्थापन

- १) बाह्रदशी गाउँपालिका भित्र घटना घटनुभन्दा पूर्व तयारीको लागि विपद्प्रतिकार्य योजना तयार गरि कार्यन्वयन गरिनेछ । गाउँपालिकामा स्थापना भएको विपद् व्यवस्थापन कोषको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था मिलाइने छ । यस कोषबाट आवश्यकता अनुसार उद्धार, राहत, क्षतिपूर्ति तथा विपद्सँग सम्बन्धित विषयमा मात्र खर्च गरिनेछ ।
२. स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्रियाशिल बनाइनेछ । विपद्को समयमा उद्धार गर्न नेपाल रेडक्रस सोसाईटी, जनपथ प्रहरी, स्थानीय शसस्त्र प्रहरी युनिटसँग समन्वय गरि आसपासका वडाहरुमा युवा जनशक्तिलाई विपद् पूर्वतयारी र उद्धार सम्बन्धि तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ । खुल्ला स्थानको छनोट र घोषणा गरी सम्बन्धित वडा कार्यालयमा सूचिकृत गरिनेछ । रेडक्रससँग समन्वय र सहकार्य गरि प्रत्येक वडा समेटिने गरि प्राथमिक

उपचार सम्बन्धी तालिम सन्चालन गरिनेछ ।

३. स्थानीय विपद् सहायता कक्षलाई थप व्यवस्थित बनाइनेछ ।
४. विपद्को समयमा प्राकृतिक प्रकोप बाट पिडित परिवारहरूलाई तत्काल आवश्यक पर्ने खाद्य सामग्री भण्डारणको लागि खाद्यान्न सहितको खाद्य भण्डार निर्माण गरि तत्काल राहत सामग्री वितरण गर्न सकिने गरि आवश्यक प्रवन्ध मिलाइनेछ ।

६. नदि कटान नियन्त्रण, डुवान

यस गा पा क्षेत्रमा बहने विरिङ्ग, अदुवा, घाग्रा आदि खोलाहरूले वर्षेनि खेती योग्य जमिन काटन गरिरहेकोमा प्रदेश तथा नेपाल सरकार समक्ष थप पहल गरि प्रभावकारी ढंगबाट नदि नियन्त्रण गरिनेछ । वर्षातमा हुने डुवानलाई व्यवस्थापन गर्ने कार्यप्रकृया बढाइनेछ साथै नदि किनारमा वृक्षारोपण कार्यलाई अघि बढाइनेछ ।

घ) पर्यटन

१. बाह्रदशी डाँडामा भ्यू टावर निर्माण, त्रिवेणी धाम, साधुपती भीलको निर्माणाधिन कार्यमा संघ तथा प्रदेश सरकारको समन्वयमा कार्य सुचारु गरिनेछ ।

४) सार्वजनिक सेवा, सुशासन तथा क्षमता विकास सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. मुस्कान सहितको सेवा हाम्रो प्रतिवद्धता भन्ने भावनाका साथ पारदर्शिता, जनताप्रतिको जवाफदेहिता, विधिको शासन र सुशासनमा प्रतिवद्ध रहँदै सेवाग्राहीहरूलाई छिटो छरितो र सुलभ सेवा प्रवाह गरिनेछ । उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीहरूलाई पुरस्कृत गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
२. सेवाग्राहीहरूलाई सहज छरितो शुलभ सेवा पुर्याउन क्रमशः सूचना प्रविधि मैत्री बनाउदै लगिने छ र कार्यालयमा आवश्यक सफ्टवेर जडान गरिनुको साथै E - Governance का Tools हरु समेत प्रयोग गरिनेछ ।
४. जनप्रतिनिधिहरूको क्षमतालाई विकास गर्न समसामयिक विषयवस्तुका सन्दर्भमा तालिमको व्यवस्था मिलाइनेछ साथै कर्मचारीहरूलाई समेत आवश्यकता अनुसार विभिन्न किसिमका क्षमता विकासको तालिम प्रदान गरिनेछ ।
५. गाउँपालिकावासीले तिरेको करलाई सम्मान गर्दै खर्चलाई पारदर्शिता बनाइनेछ । कार्यालयमा सूचना दिने अधिकारी, गुनासो सुन्ने अधिकारी तथा कार्यालयबाट सम्पादन गर्ने कामलाई जनमुखी

र उत्तरदायी बनाउन सूचना अधिकारीलाई जिम्मेवार बनाइनेछ । कार्यालयको Website मा सबै किसिमका सूचनाहरु राखिनेछ ।

६. गाउँपालिकाको शासकीय प्रबन्ध विकासात्मक कार्य र सार्वजनिक सेवा प्रवाह लाई थप व्यवस्थित पारदर्शी र जनता प्रति उत्तरदाहि बनाई आवश्यक सल्लाह सुझाव प्राप्त गर्न जनता माभक्त सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

५) आर्थिक विकास सम्बन्धि नीति तथा कार्यक्रम

क) राजस्व परिचालन

१) राजस्व प्रणालीमा सुधार गर्दै लगिनेछ साथै यसै आ.व देखि सुत्र मोडुलको विद्युतीय **revenune system module** जडान गरिनेछ जस मार्फत सेवाग्राहीहरुले घर बाटै सेवा प्राप्त गर्न सकिने व्यवस्था मिलाइनेछ । राजस्वका दर र दायराहरु फराकिलो बनाई नयाँ आन्तरिक श्रोतहरु पहिचान गरिनेछ । आन्तरिक श्रोतको संकलनलाई वैज्ञानिक, प्रभावकारी र पारदर्शी बनाइनेछ । सार्वजनिक खर्चको दक्षतामा अभिवृद्धि गरिनेछ ।

२. आन्तरिक राजस्व संकलनलाई मजबुत बनाउनका लागि प्रशासनलाई चुस्त दुरुस्त करदाता मैत्री बनाउन राजस्वको दायरा फराकिलो पार्ने, नयाँ करका क्षेत्रको पहिचान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

३. करदाता शिक्षा, व्यवसाय दर्ता तथा नविकरण, बजार अनुगमन जस्ता कार्यलाई स्थानीय उद्योग वाणिज्य संघसँग सहकार्य गरिनेछ । कलौबजारी नियन्त्रण, नापतौल तथा गुणस्तर नियन्त्रण गरिनेछ । सो विपरित काम गर्ने लाई कानून बमोजिम कार्यवाही गरिनेछ ।

४. न्यून बेरुजु अभियान सन्चालन गरिनेछ । हालसम्म देखिएका बेरुजुहरुलाई लगत राख्ने र समयमा नै फ्याँट गर्ने कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।

ख) कृषि तथा पशुपालन

१) कृषकहरुलाई प्रोत्साहित गरि कृषिमा उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्न जडान गरिएका सिचाई मोटरको विद्युत मिटरको महशुल बापतको रकम अनुदान दिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

२) सिचाईको प्रबन्ध गरि उत्पादन वृद्धि गर्न गा पा क्षेत्र भरि कृषिका लागि विद्युत विस्तार गरिनेछ ।

- ३) पकेट क्षेत्रको माध्यमबाट कृषि प्रतिको अभिरुचीमा बृद्धि गर्दै जमिन बाभो राख्ने कार्यलाई निरुत्साहित गरिनेछ ।
- ४) मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेती, उन्नत धान, मकै, तेलहन, आलुखेती लयायतका नगदे बालीहरुको विकासमा जोड दिइनेछ ।
- ५) पशु स्वास्थ्य सुधारका कार्यक्रम, नश्ल सुधार सम्बन्धि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ६) कृषक सुचिकरण थप प्रभावकारी बनाउन कृषि पशुपंक्ष तथा मत्स्य सम्बन्धि तथ्याङ्क अध्यावधिक कार्यक्रम गरिनेछ ।
- ७) सामुदायिक कुकुर बन्ध्याकरण तथा रेबिज विरुद्धको खोप कार्यक्रम संचालन गरि समुदायमा रहेको कुकर आतंक तथा रेबिज रोग लाई न्यूनीकरण गरिनेछ ।
- ८) कृषिमा आधुनिकिकरण गरि उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिको लागि आधुनिक कृषि प्रणाली अन्तर्गत आधुनिक प्रविधि तथा यन्त्र उपकरण वितरण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- ९) अर्गानिक खेती प्रणाली लाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- १०) पशु स्वास्थ्य उपचार सेवा तथा जैविक सुरक्षा अपनाई पशुहरुमा लाग्ने विभिन्न किसिमका रोगहरुको जोखिम न्यूनीकरण गर्न विशेष कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।

ग) उद्योग , वाणिज्य, सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्र सम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम

१. गा.पा क्षेत्र भित्रका सबै नागरिकहरुलाई सर्वसुलभ रुपमा वित्तीय पहुचका लागि पहल गरिनेछ ।
- २) सहकारीहरुको प्रवर्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।

६) न्यायिक समिति

१. मेलमिलापकर्ताहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरि स्थानीय स्तरमानै मुद्दा मामिला मिलाउने व्यवस्था मिलाईनेछ
२. न्यायिक निरुपणका लागि दर्ता भएका उजुरीहरु शिघ्र फछ्यौट गरिने व्यवस्था मिलाईनेछ ।
३. विद्यालयहरुमा कानुनी सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
४. न्यायिक ईजलास लाई थप व्यवस्थित बनाईनेछ ।

७) भुमिहिन दलित, भुमिहिन सुकुम्बासी र अव्यवस्थित बसोबास तर्फ :

१. गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका चौतारा, मठ मन्दिर, मस्जिद, बौद्ध, गुम्बा, चर्च, धाराआदिको लगत राखि संरक्षण गरिनेछ ।
२. यस गाउँपालिका भित्र वर्षौदेखि बसोबास गर्दै आएका सुकुम्बासीहरुको समस्या समाधानका लागि सरोकारवालाहरु सँगको सहकार्यमा व्यवस्थित बसोबासको व्यवस्था मिलाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४. संघीय सरकारबाट सन्चालन हुने सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम साथै गाउँपालिकाको साभेदारी मार्फत घरविहिन अति विपन्न परिवारलाई आवासको व्यवस्था मिलाउन निरन्तरता दिइनेछ ।
५. सार्वजनिक जग्गा अतिक्रमणलाई काडाईका साथ नियन्त्रण गरिनेछ ।

आ.व २०८१।०८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम निर्माणको लागि आवश्यक सकारात्मक सल्लाह तथा सुझाव दिनुहुने जनप्रतिनिधिज्यूहरु राजनितिक दलका प्रतिनिधि, संघसस्थाको प्रतिनिधिहरु, संचारकर्मी नागरिक समाज लगायतका सरोकारवालाहरु साथै यसै क्रममा नीति तथा कार्यक्रम निर्माणमा अहोरात्र खटिदै सकारात्मक राय सुझाव दिई यो नीति कार्यक्रम तयार गर्ने महत्वपूर्ण भूमिका खेल्ने सम्पूर्ण कर्मचारीहरुलाई धन्यवाद दिन चाहान्छु ।

यस नीति तथा कार्यक्रमले बाह्रदशी गाउँपालिकाको समग्र सम्वृद्धि र विकासका लागि मार्ग निर्देश गर्ने र सोही अनुरूप वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन हुने विश्वास लिएको छु । साथै प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा बाह्रदशी वासी आम नागरिकहरुको रचनात्मक सहयोगकोसमेत अपेक्षा गर्दछु ।

यस वार्षिक नीति तथा कार्यक्रममा गहन छलफल गरी आवश्यक सुझाव र सल्लाहको अपेक्षा साथ स्वीकृतिका लागि सम्मानित गाउँसभामा पेश गर्दछु ।

धन्यवाद ।

शान्ता देवि शिवाकोटी
उपाध्यक्ष
बाह्रदशी गाउँपालिका , भापा

